

Затверджено
Вченою радою ДДМА
28.05.2020 р. протокол № 8
Введено в дію наказом
від 29.05.2020 р. № 48

Положення про дистанційне навчання здобувачів вищої освіти за денною формою у Донбаській державній машинобудівній академії в особливих умовах

Положення про дистанційне навчання здобувачів вищої освіти за денною формою у Донбаській державній машинобудівній академії в особливих умовах (далі – Положення) використовується у зв'язку з неможливістю здійснення освітнього процесу здобувачами за денною (очною) формою навчання на першому (бакалаврському), на другому (магістерському) та/або третьому (освітньо-науковому) рівнях вищої освіти у зв'язку з настанням непередбачуваних обставин (карантин, стихійне явище, надзвичайна ситуація/стан тощо).

Положення є додатковою складовою частиною «Положення про організацію освітнього процесу у Донбаській державній машинобудівній академії» та «Положення про екзаменаційні комісії Донбаської державної машинобудівної академії».

Організація освітнього процесу в дистанційному режимі відбувається за наказом ректора академії.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, яке функціонує із використанням сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

2. Метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг, шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними рівнями вищої освіти або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до затверджених стандартів освіти; за освітніми програмами та програмами підвищення кваліфікації учасників освітнього процесу.

3. Завданням дистанційного навчання є забезпечення здобувачів освітніх послуг можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей.

4. У цьому Положенні терміни і поняття вживаються у таких значеннях:

- асинхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при ньому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо;
- веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), у тому числі дистанційні

курси - систематизоване зібрання інформації та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння навчальних дисциплін (програм), яке доступне через Інтернет (локальну мережу) за допомогою доступних користувачеві програмних засобів;

- веб-середовище дистанційного навчання - системно організована сукупність веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), програмного забезпечення управління веб-ресурсами, засобів взаємодії суб'єктів дистанційного навчання та управління дистанційним навчанням (системи дистанційного навчання «Moodle DDMA», ZOOM, Skype тощо);

- дистанційна форма навчання - форма організації освітнього процесу в академії, яка забезпечує реалізацію дистанційного навчання та передбачає можливість отримання випускниками документів державного зразка про відповідний рівень вищої освіти або освітньо-кваліфікаційний рівень;

- інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання - технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін (програм), а також забезпечення організації і супроводу навчального процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі Інтернету;

- психолого-педагогічні технології дистанційного навчання - система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості;

- синхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо- та відеоконференції, соціальні мережі тощо);

- система управління веб-ресурсами навчальних дисциплін (програм) - програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення та передачі веб-ресурсів, а також для забезпечення авторизованого доступу суб'єктів дистанційного навчання до цих веб-ресурсів;

- система управління дистанційним навчанням - програмне забезпечення, призначене для організації освітнього процесу та контролю за навчанням через Інтернет та/або локальну мережу;

- суб'єкти дистанційною навчання - особи, які навчаються (здобувачі вищої освіти, слухачі), та особи, які забезпечують навчальний процес за дистанційною формою навчання (педагогічні та науково-педагогічні працівники, методисти тощо);

- технології дистанційного навчання - комплекс освітніх технологій, включаючи психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні, що надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання в академії.

2. РЕАЛІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

2.1. Дистанційне навчання реалізовується як окрема форма навчання із використанням інтернет-технологій для забезпечення відповідного якісного результату.

2.2. Дистанційна форма навчання в академії запроваджується відповідно до наказу ректора.

2.3. Підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації (післядипломна

освіта) кадрів за дистанційною формою навчання здійснюються в академії, за ліцензованими, акредитованими напрямами підготовки (спеціальностями) та/або освітніми програмами.

2.4. В академії освітній процес за дистанційною формою організовується відповідно до робочих навчальних планів, адаптованих до дистанційної форми навчання.

2.5. Вимушене (тимчасове) переведення здобувачів вищої освіти на дистанційну форму навчання здійснюється у зв'язку з неможливістю проведення занять за денною (очною) формою навчання у зв'язку з настанням непередбачуваних обставин (карантин, виникнення пожежі, введення воєнного стану тощо) та відбувається за наказом ректора академії.

2.6. Строк навчання здобувачів вищої освіти денної форми навчання за дистанційною технологією має бути не меншим, ніж за відповідними освітніми програмами у звичайному режимі.

2.7. Кількість здобувачів вищої освіти, що навчаються за дистанційною формою, визначається відповідно меж ліцензованого обсягу підготовки (перепідготовки, підвищення кваліфікації, спеціалізації).

2.8. Веб-ресурси, що використовуються в академії для забезпечення освітнього процесу за дистанційною формою навчання, мають проходити процедуру перевірки в академії.

2.9. Впровадження навчання за дистанційною формою для денної форми в академії відбувається за безпосередньою участю та під контролем Центру дистанційної та заочної освіти ДДМА.

2.10. Технології дистанційного навчання під час організації та забезпечення денної форми навчання можуть використовуватись в академії за наявності відповідного кадрового та системотехнічного забезпечення.

3. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ДИСТАНЦІЙНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ

3.1. Освітній процес за дистанційною формою навчання здійснюється у виді: самостійна робота; навчальні заняття; практична підготовка; контрольні заходи.

3.2. Основними видами навчальних занять за дистанційною формою навчання є лекція, семінар, практичні заняття, лабораторні заняття, консультації та інші.

3.3. Лекція, консультація, семінар, проводяться зі здобувачами вищої освіти дистанційно у синхронному або асинхронному режимі відповідно до навчального плану.

3.4. Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних занять, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації) у синхронному або асинхронному режимі.

3.5. Практичне заняття, яке передбачає виконання практичних (контрольних) робіт, відбувається дистанційно в асинхронному режимі. Окремі практичні завдання можуть виконуватись у синхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

3.6. Лабораторне заняття проводиться дистанційно з використанням

відповідних віртуальних тренажерів і лабораторій.

3.7. До інших видів навчальних занять при здійсненні навчального процесу можуть відноситись ділові ігри, виконання проєктів у групах тощо. Ці види занять можуть проводитись дистанційно у синхронному або асинхронному режимі.

3.8. Практична підготовка здобувачів вищої освіти, які навчаються за дистанційною формою навчання, проводиться відповідно до «Положення про порядок проведення всіх видів практик здобувачів вищої освіти ДДМА в умовах карантину».

3.9. Контрольні заходи з навчальної дисципліни при здійсненні підготовки фахівців за дистанційною формою включають проміжний, підсумковий та інші визначені контролі знань, умінь та навичок, набутих здобувачем, у процесі навчання, та визначаються навчальним планом, робочою програмою дисципліни.

Усі контрольні заходи в академії можуть здійснюватися дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку за умови забезпечення автентифікації того, хто навчається, із обов'язковим урахуванням комунікативних можливостей здобувачів освітнього процесу. Здобувачі освіти повинні мати надійний інтернет-зв'язок.

4. ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

4.1. Дистанційне навчання в академії вводиться наказом ректора з метою:

- забезпечення процесу навчання шляхом реалізації ресурсних можливостей академії за рахунок оновлення змісту навчання та методів навчання, в тому числі особистісного підходу у навчанні;
- поширення доступу до методичного забезпечення освітньо-професійних програм з використанням сучасних інформаційних ресурсів;
- індивідуалізації процесу навчання у відповідності до потреб, особливостей і можливостей кожного студента.

4.2. Для забезпечення проведення занять та консультацій для здобувачів вищої освіти з використанням технологій дистанційного навчання та навчально-методичних комплексів, розташованих на платформі «Moodle DDMA» необхідними заходами є:

- наявність постійного доступу до Інтернету та електронної пошти, в тому числі, з використанням ресурсів академії;
- вміння користуватися сучасними інформаційними та комунікаційними технологіями.
- технічна модернізація комп'ютерів, що розташовані на кафедрах та забезпечення їх відеокамерами.

4.3. На час дистанційного режиму викладачі кафедр академії забезпечують підготовку індивідуальних завдань, рефератів тощо, які відповідають практичній (семінарській) частині даного заняття з можливістю їх розсилки на індивідуальні поштові адреси здобувачів вищої освіти;

- контроль знань здійснюється за допомогою системи дистанційного контролю «Moodle DDMA», ZOOM, Skype, Viber, тощо, зазначається період початку та завершення контрольного заходу та дата його закриття;
- практична частина заняття може бути виконана за рахунок виконання практичних завдань, які задаються студентам через їх розсилку на індивідуальні

поштові адреси з вказанням методики оцінювання результатів, яка затверджена на засіданні кафедри;

- у випадку неможливості виконання практичної частини заняття індивідуально, її виконання може відбутися після завершення карантину на наступних заняттях шляхом об'єднання тем практичних занять;

- викладачі кафедр повинні знаходитись біля засобів зв'язку (комп'ютерів) згідно розкладу занять, для забезпечення можливості надання консультацій як індивідуальних, так і колективних (при потребі);

- відпрацювання пропущених занять та негативних оцінок відбувається дистанційно та або в онлайн-режимі, згідно графіку відпрацювань, який завчасно має бути доведений до здобувачів (наприклад, через організацію викладачем або куратором групи у Viber).

- в інших випадках, викладачі новітні надавати консультації щодо виконання індивідуальних завдань через спілкування по електронній пошті.

4.4. Студентам на час оголошення режиму дистанційного навчання необхідно налагодити комунікацію через електронну пошту із викладачами, що забезпечують читання лекцій та практичних занять з метою своєчасного одержання індивідуальних завдань;

- відповіді на одержані завдання студенти повинні надсилати викладачам своєчасно (відповідно встановленого терміну) та згідно розкладу занять;

- контроль знань за заняття проходять за допомогою системи дистанційного контролю «Moodle DDMA», або із застосуванням ZOOM, Skype, Viber тощо.

- консультації щодо виконання індивідуальних завдань, виконання самостійних робіт, тестування в системі «Moodle DDMA» тощо, проводиться за допомогою комунікації через електронну пошту;

- здобувачі вищої освіти мають регулярно моніторити актуальну інформацію, яка подається деканатами та кафедрами академії.

4.5. Декани факультетів, директор ЦДЗО, завідувачі кафедр, викладачі зобов'язані постійно комунікувати та надавати актуальну інформацію (оголошення, повідомлення тощо) до відома здобувачів вищої освіти.

5. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

5.1. В академії при організації освітнього процесу технології дистанційного навчання можуть використовуватися для методичного та дидактичного забезпечення самостійної роботи, контрольних заходів, а також при здійсненні навчальних занять;

5.2. Системотехнічне забезпечення дистанційного навчання включає:

- апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відеоконференц-зв'язку тощо), що забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення, управління освітнім процесом та необхідні види навчальної взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному і асинхронному режимах;

- інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускнуою здатністю каналів, що надає всім суб'єктам дистанційного навчання академії цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів для реалізації освітнього процесу у синхронному та асинхронному режимах;

5.3. Веб-ресурси навчальних дисциплін, що необхідні для забезпечення дистанційного навчання, можуть містити:

- методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;
- документи планування навчального процесу (навчальні програми, навчальні плани, розклади занять);
- відео- та аудіозаписи лекцій, семінарів тощо;
- мультимедійні лекційні матеріали;
- термінологічні словники;
- практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- віртуальні лабораторні роботи із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- віртуальні тренажери із методичними рекомендаціями щодо їх використання;
- пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою викладачем;
- ділові ігри із методичними рекомендаціями щодо їх використання;
- електронні бібліотеки чи посилання на них;
- бібліографії;
- дистанційний курс, що об'єднує зазначені вище веб-ресурси навчальної дисципліни єдиним сценарієм;
- інші ресурси навчального призначення.

5.4. Перелік веб-ресурсів навчальних дисциплін, необхідних для забезпечення дистанційного навчання, визначається академією.

5.5. Для забезпечення дистанційного навчання здобувачів вищої освіти, академія може створювати власні веб-ресурси або використовувати інші веб-ресурси, що підлягають перевірці в академії.

6. СЕМЕСТРОВИЙ КОНТРОЛЬ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

6.1. Семестровий контроль результатів навчання здобувачів освіти (у т.ч. екзамени, захист курсових проєктів (робіт), звітів про проходження практики) може здійснюватися у дистанційній формі засобами системи «Moodle DDMA» або інших інструментів синхронної чи асинхронної комунікації, зокрема систем проведення відеоконференцій.

6.2. Обсяг матеріалу дисципліни, що вивчається і виноситься на підсумковий контроль, може бути скорочено за рахунок менш важливих, на думку викладача, питань програми навчальної дисципліни.

6.3. У разі, якщо заходи поточного контролю дозволяють однозначно визначити рівень набуття передбачених програмою навчальної дисципліни результатів навчання, за рішенням відповідної кафедри допускається виставлення підсумкової оцінки за екзамен (залік) шляхом пропорційного перерахунку семестрових оцінок у підсумкову оцінку.

6.4. Під час проведення семестрового контролю у формі екзамену (заліку) за затвердженим розкладом екзаменаційної сесії необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.

Для відповіді на завдання підсумкового контролю у вигляді есе пропонується написання здобувачем освіти екзаменаційного завдання від руки (на відповіді повинні вказуватись група і прізвище студента а також міститись особистий підпис на кожній сторінці), його фотографування (сканування) та надсилання екзаменаторові (екзаменаційній комісії) засобами електронного зв'язку у визначений розкладом час.

6.5. На екзамен можуть бути винесені тестові запитання, типові і комплексні задачі, завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх при вирішенні практичних завдань. Слід приділити увагу належній якості укладання письмових завдань, щоб вони вимагали демонстрації студентами творчих навичок та передбачених програмою дисципліни результатів навчання, не могли бути успішно виконані шляхом копіювання відповідей з інших джерел.

6.6. Передекзаменаційна консультація може проводитися засобами аудіо- або відеоконференцій за затвердженим розкладом. Під час проведення передекзаменаційної консультації рекомендується здійснити попередню перевірку технічних параметрів налаштування зв'язку зі здобувачами освіти, усунути виявлені проблеми.

6.7. Конкретний спосіб та етапи проведення екзамену визначаються з урахуванням технічних і комунікативних можливостей учасників освітнього процесу. Здобувачі освіти повинні мати надійний інтернет-зв'язок, у випадку усних відповідей - телефон або комп'ютер з мікрофоном, можливість встановити на комп'ютер необхідне програмне забезпечення, тощо.

6.8. Екзаменаційне завдання може складатись з:

- творчих завдань та експериментальних ситуацій, розв'язання яких потребує від здобувача освіти комплексних знань з дисципліни;
- інших завдань, які можуть продемонструвати рівень отриманих результатів навчання, на перевірку яких спрямований екзамен.

6.9. У разі виникнення під час складання екзамену обставин непереборної сили здобувач освіти повинен негайно повідомити екзаменатора або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо) з обов'язковою фото- або відеофіксацією стану виконання завдань та об'єктивних факторів, що перешкоджають його завершенню. За цих обставин можливість та час перескладання екзамену визначається екзаменатором та деканатом в індивідуальному порядку.

6.10. Здобувачі освіти, які допущені до складання екзамену, але з об'єктивних причин не можуть взяти в ньому участь із використанням визначених закладом освіти технічних засобів, мають надати деканату та екзаменаторові підтверджуючі матеріали до початку екзамену. У такому випадку екзаменаційною комісією має бути обраний альтернативний варіант складання екзамену, який би забезпечував ідентифікацію особи здобувача освіти, дотримання академічної доброчесності та можливість перевірки результатів навчання здобувача освіти.

Одним з таких варіантів може бути написання здобувачем освіти екзаменаційного завдання від руки, його фотографування (сканування) та надсилання екзаменаторові (екзаменаційній комісії) засобами електронного зв'язку.

6.11. Якщо опанування навчальної дисципліни (проходження практики)

потребує обов'язкового виконання завдань, які неможливо виконати дистанційно, то відповідна дисципліна і підсумкове оцінювання з такої дисципліни можуть бути перенесені на наступний семестр шляхом внесення змін до навчального плану за рішенням Вченої ради академії. У цьому випадку результати оцінювання здобувачів освіти з відповідної дисципліни не враховуватимуться при розрахунку рейтингового балу здобувачів освіти у поточному семестрі та будуть враховані при розрахунку рейтингового балу в наступному семестрі.